

លទ្ធផលសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ៖ ការសិក្សាអំពីអ្នកបម្រើសេវាផ្លូវភេទដោយប្រយោល មកពីឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ

ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១០

សាវតារ

កាលពីពេលថ្មីៗនេះ អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិបានធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវជាច្រើន ដើម្បីស្វែងយល់ពីផលប៉ះពាល់ដែលនិរន្តរភាពសេដ្ឋកិច្ចជាសកលមានមកលើឧស្សាហកម្មកាត់ដេរកម្ពុជា។ គោលបំណងចម្បងនៃការសិក្សាទាំងនេះ គឺដើម្បីពង្រឹងការយល់ដឹងរបស់យើងទាំងអស់គ្នាអំពីផលប៉ះពាល់នៃនិរន្តរភាពនេះនៅកម្រិតបុគ្គល សហគ្រាស និងវិស័យ ពិនិត្យមើលលើវិធានការឆ្លើយតបដែលបានយកមកប្រើប្រាស់ និងជួយដល់ការតាក់តែង និងការអនុវត្តគោលនយោបាយ ក៏ដូចជាអន្តរាគមន៍ជាក់ស្តែងនានា សំដៅគាំទ្រដល់ការងារឡើងវិញរបស់ឧស្សាហកម្ម និងដល់កម្មករនិយោជិតរបស់ឧស្សាហកម្មនេះ ទាំងអ្នកដែលកំពុងមានការងារធ្វើ និងអ្នកដែលបាត់បង់ការងារ ឱ្យពួកគេទទួលបានការងារសមរម្យប្រកបដោយផលិតភាពនិងទទួលបានការការពារពីសង្គម។

លទ្ធផលសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវនេះបង្ហាញពីលទ្ធផលរកឃើញនៃការសិក្សាបន្ថែមតូចមួយ ដែលពិនិត្យលើស្ថានភាពដំលំបាករបស់កម្មការនីមួយៗក្រុម ដែលតែងត្រូវបានគេលើកមកនិយាយច្រើន ប៉ុន្តែត្រូវបានគេយល់ដឹងតិចតួច ពោលគឺកម្មការនី ដែលបានចាកចេញពីការងារក្នុងរោងចក្រក្នុងពេលមានវិបត្តិកើតឡើង ហើយបានមកចាប់ផ្តើមធ្វើការងារជាអ្នកបម្រើសេវាផ្លូវភេទដោយប្រយោល នៅក្នុងវិស័យកម្សាន្តសប្បាយ។ ការសិក្សានេះផ្តោតសំខាន់លើភាពងាយរងគ្រោះរបស់កម្មករនិយោជិតដោយសារមេរោគអេដស៍ ជំងឺអេដស៍ដែលជាបញ្ហាដ៏សំខាន់បំផុតមួយក្នុងចំណោមបញ្ហានានាដែលកើតឡើងនៅកន្លែងធ្វើការនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

សេចក្តីពិពណ៌នានៅក្នុងការសិក្សានេះបង្ហាញពីស្ថានភាព ដែលគេតែងចង់ដឹងចង់ឮ អំពីកម្មការនីមួយៗក្រុម ដែលតែងតែទទួលរងការប្រកាន់តំនិតជាអវិជ្ជមាន។ ការប្រកាន់តំនិតបែបនេះមិនត្រឹមតែធ្វើឱ្យកម្មការនីទាំងនេះអាចខិតខំយល់ស្តាប់នាមជាមនុស្សដូចគេដូចជាប៉ុណ្ណោះទេ វាថែមទាំងប៉ះពាល់ដល់លទ្ធភាពរបស់ពួកគេក្នុងការទាមទារសិទ្ធិមនុស្ស និងអត្ថប្រយោជន៍ជាមូលដ្ឋាននានា ដែលពួកគេគួរទទួលបានថែមទៀតផង លើសពីនេះ វាបានរុញច្រានពួកគេឱ្យធ្លាក់ចូលទៅក្នុងស្ថានភាពកាន់តែដំលំបាកថែមទៀត ធ្វើឱ្យពួកគេមិនអាចទទួលបានសេវាសុខភាព និងសេវាអប់រំសំខាន់បាន។ ដូច្នេះ គោលបំណងចុងក្រោយរបស់ការសិក្សានេះ គឺដើម្បីស្វែងយល់ឱ្យកាន់តែច្បាស់អំពីស្ថានភាពរបស់កម្មការនីទាំងនេះ ដើម្បីឱ្យយើងអាចផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវជំនួយជាក់ស្តែង សម្រាប់ជួយកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះដោយសារមេរោគអេដស៍ដែលពួកគេកំពុងជួបប្រទះ។

ការសិក្សានេះត្រូវបានធ្វើឡើង ដោយទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍របស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី មានឈ្មោះថា Union Aid Abroad – APHEDA ដែលជាទីភ្នាក់ងារមានបទពិសោធន៍ធ្វើការងារជាច្រើន ជាមួយអ្នកបម្រើសេវាផ្លូវភេទដោយផ្ទាល់ និងដោយប្រយោល នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា (២៥ ឆ្នាំ) អ្នកចូលរួមនៅ

ក្នុងការសិក្សានេះ ត្រូវបានកំណត់ដោយទិដ្ឋភាពអភិវឌ្ឍន៍ស្ត្រីកម្ពុជា ជាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកមួយ ដែលធ្វើការងារវិជ្ជាបញ្ជាជាច្រើន ដើម្បីលើកកម្ពស់សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមរបស់ស្ត្រី។

វិធីសាស្ត្រ

ការសម្ភាសបែបគុណវិស័យ ត្រូវបានធ្វើឡើងជាមួយអតីតកម្មការនិរោធចក្រចំនួន ១៦ នាក់ ដែលត្រូវបានគេបញ្ឈប់ពីការងារ ក្នុងកំឡុងពេលមានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច ហើយដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងធ្វើការងារនៅក្នុងវិស័យកម្សាន្តសប្បាយនិងផ្តល់សេវាផ្លូវភេទក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ។

បន្ទាប់ពីការសម្ភាសនេះ ការពិភាក្សាក្រុមគោលដៅចំនួនពីរ ក្នុងមួយក្រុមមានស្ត្រី ៨ នាក់ ត្រូវបានធ្វើឡើង ដើម្បីបញ្ជាក់ និងស្វែងយល់បន្ថែមទៀតលើព័ត៌មាន ដែលប្រមូលបានក្នុងការសម្ភាស បន្ទាប់មកព័ត៌មានស៊ីជម្រៅ ដែលទទួលបាន ត្រូវបានយកមកសំយោគចេញជាករណីសិក្សាខ្លីៗផ្ដោតលើប្រធានបទដូចខាងក្រោម៖

- ជីវភាពរស់នៅកាលនៅវ័យកុមារ
- បទពិសោធន៍ក្នុងវិស័យកាត់ដេរ
- បទពិសោធន៍ក្នុងវិស័យកម្សាន្តសប្បាយ
- បទពិសោធន៍ធ្វើការងារជាអ្នកបម្រើសេវាផ្លូវភេទដោយប្រយោល
- ការផ្លាស់ប្តូរជីវភាពរស់នៅ នៅពេលប្តូរពីមុខរបរមួយទៅមុខរបរមួយទៀត និងផលប៉ះពាល់គួរឱ្យកត់សម្គាល់ដោយសារវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច
- ការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យជាមួយអតិថិជននិងអ្នកមិនមែនជាអតិថិជន

លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសម្រាប់ជ្រើសរើស កម្មការនិយោជិត៖

១. ធ្លាប់ធ្វើការងារក្នុងរោងចក្រកាត់ដេរ កាលពីពេលថ្មីៗនេះ
២. កំពុងធ្វើការងារជាអ្នកបម្រើសេវា កម្សាន្តសប្បាយ ដូចជា ក្នុងហាង ខាវ៉ាអូខេ កន្លែងម៉ាស្សា អ្នកអង្គុយ កំដរភ្ញៀវ អ្នករត់តុ ឬអ្នកផ្សព្វផ្សាយ ស្រាបៀរ
៣. បច្ចុប្បន្ន កំពុងពាក់ព័ន្ធនឹងការបម្រើ សេវាផ្លូវភេទដោយប្រយោល ដូចជា ផ្តល់សេវាផ្លូវភេទជាថ្មីនឹងប្រាក់ ឬ ផលប្រយោជន៍ជាសម្ភារៈដទៃទៀត បន្ថែមពីលើការងារគោលរបស់ខ្លួន

លក្ខណៈទូទៅ៖ កម្មការនិដែលត្រូវបានរងគ្រោះ

- កម្មការនិយោជិតទាំងអស់មានអាយុពី១៧ទៅ៣៨ឆ្នាំ ដោយអាយុមធ្យមគឺ ២៥ឆ្នាំ
- ពួកគេភាគច្រើនមកពីគ្រួសារក្រីក្ររស់នៅតាមជនបទនិងពាក់កណ្តាលជនបទដោយឪពុកម្តាយជាអ្នកប្រកបរបរបង្កើនផលនិង ឬជាអ្នកលក់ដូរស្តុកស្តួច។ ពួកគេភាគច្រើនមកពីគ្រួសារដែលមានកូនលើសពី៥នាក់
- ស្ត្រីភាគច្រើនចាប់ផ្តើមធ្វើការងារតាំងពីអាយុទើបជាង១០ឆ្នាំជាអ្នកលក់ដូរតាមផ្លូវ អ្នកបម្រើការងារតាមផ្ទះ និងជួយរបរកសិ របស់គ្រួសារ។

^១ ការពិភាក្សាក្រុមគោលដៅសរុបចំនួន៦ត្រូវបានធ្វើឡើង_៤មុននិង២ក្រោយការសម្ភាសស៊ីជម្រៅ ការពិភាក្សាក្រុមគោលដៅនីមួយៗដែលធ្វើឡើងក្រោយ ការសម្ភាសចូលរួមដោយស្ត្រីចំនួន៨នាក់មកពីក្រុមគោលដៅ ប៉ុន្តែមិនមានការចូលរួមពីអ្នកដែលបានចូលរួមក្នុងការពិភាក្សាក្រុមគោលដៅមុនៗ ឬក្នុងការ សម្ភាសស៊ីជម្រៅឡើយ។

- ស្ត្រីភាគច្រើនរៀនចប់ត្រឹមថ្នាក់ទី ១ ដល់ថ្នាក់ទី ៧ ដោយកម្រិតអប់រំជាមធ្យមត្រឹមថ្នាក់ទី ៤។ មូលហេតុចម្បងបំផុតដែលធ្វើឱ្យពួកគេឆាប់ឈប់រៀនគឺ (ក)ភាពក្រីក្រ និង (ខ)ជំនឿវប្បធម៌ (ដែលថាស្ត្រីគួរនៅធ្វើការងារផ្ទះវិញប្រសើរជាង)
- អ្នកឆ្លើយតបប្រមាណពាក់កណ្តាលបានរៀបការ នៅពេលពួកគេមានអាយុជិតម្ភៃ ឬអាយុជាងម្ភៃឆ្នាំ ប៉ុន្តែភាគច្រើនក្រោយមកបានលែងលះគ្នាវិញ
- ស្ត្រីមួយភាគបួនមានកូនរួចហើយ កូនភាគច្រើនកំពុងត្រូវបានសាច់ញាតិជួយមើលថែ ហើយស្ត្រីទាំងនេះជាអ្នកជួយឧបត្ថម្ភថវិកា
- ស្ត្រីស្ទើរតែទាំងអស់ ដែលបានសាកសួរ ឆ្លើយថា ពួកគេឈប់ធ្វើការងាររោងចក្រ ដោយសារតែវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចជាសកល បើទោះបីជាមិនអាចធ្វើការផ្សេងផ្ទាល់ថាតើមូលហេតុនេះពិត ឬមិនពិតក៏ដោយ។ ស្ត្រីម្នាក់លាលែងពីការងារក្នុងរោងចក្រ មុនពេលដែលវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុកើតមានឡើងហើយម្នាក់ទៀតត្រូវបានគេបណ្តេញចេញដោយសារតែធ្វើការងារមិនបានល្អ។
- ក្នុងចំណោមស្ត្រីផ្សេងទៀត មានពាក់កណ្តាលត្រូវបានគេបញ្ឈប់ពីការងារ ដោយសារតែរោងចក្របិទទ្វារ។ ពាក់កណ្តាលទៀតត្រូវបានគេបញ្ឈប់កិច្ចសន្យាមុនពេលបិទរោងចក្រ ដោយសារតែពួកគេតវ៉ារឿងប្រាក់ឈ្នួល ដែលអាច ឬមិនអាចមានការពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច។

លទ្ធផលរកឃើញសំខាន់ៗ

ភាពងាយរងគ្រោះពាក់ព័ន្ធនឹងមេរោគអេដស៍

ភាពងាយរងគ្រោះពាក់ព័ន្ធនឹងមេរោគអេដស៍របស់អ្នកបម្រើការងារក្នុងវិស័យកម្សាន្តសប្បាយ មានទំនាក់ទំនងយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយនឹងលក្ខខណ្ឌការងារជាផ្លូវការរបស់ពួកគេ។ ភាពងាយរងគ្រោះជាច្រើន កើតឡើងដោយសារបញ្ហារចនាសម្ព័ន្ធ និងបញ្ហាគោលនយោបាយ ហើយការកែលម្អលក្ខខណ្ឌការងារជារួម នឹងអាចកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះដោយសារមេរោគអេដស៍របស់ពួកគេបាន។

■ អំពើហិង្សា និងការរំលោភបំពាននៅកន្លែងធ្វើការ

អ្នកបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយទាំងអស់សុទ្ធតែធ្លាប់ជួបប្រទះការរំលោភបំពាននៅកន្លែងធ្វើការ ក្នុងទម្រង់មួយចំនួន ចាប់ពីការបំពានបំពានជាពាក្យសម្តី រហូតដល់ការបៀតបៀនលើរូបរាងកាយ និងផ្លូវភេទក្នុងទម្រង់ធ្ងន់ធ្ងរ។ ប៉ុន្តែ ករណីរំលោភបំពានភាគច្រើនកើតឡើង នៅកន្លែងធ្វើការជាផ្លូវការរបស់ពួកគេ ជាជាងនៅក្នុងបរិបទនៃការងារបម្រើសេវាផ្លូវភេទរបស់ពួកគេ (ស្ត្រីម្នាក់ដែលបានសម្ភាសធ្លាប់ត្រូវបានប្តូរប្រុសរបស់ចៅកែរបស់នាងចាប់រំលោភនៅកន្លែងធ្វើការរបស់នាង)។

■ កង្វះជំនាញដើម្បីចរចាអំពីសុវត្ថិភាព

អ្នកបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយថ្មីៗជាច្រើននាក់ ដែលទើបចូលមកធ្វើការងារក្នុងវិស័យនេះ ក្នុងពេលមានឱនភាពសេដ្ឋកិច្ច មិនមានបទពិសោធន៍ក្នុងការចរចាដោះខ្លួនពីការស្នើសុំរួមភេទដែលពួកគេមិនចង់ ពីសំណាក់អតិថិជន និងបុគ្គលិកជាបុរស ឬអតិថិជនដែលស្រវឹងដែលគ្មានហេតុផលឬដែលតែងចង់រំលោភបំពាននោះទេ។

■ សម្ពាធមិនប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យជាមួយអតិថិជន

ជាមួយនឹងប៉ាន់តម្លៃ ដែលមានកម្រិតបែបនេះ ការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យជាមួយភ្លៀវហាក់បីដូចជាមានកម្រិតខ្ពស់ នៅក្នុងចំណោម អ្នកបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយ ដែលបម្រើសេវាផ្លូវភេទ ប៉ុន្តែដោយសារតែភ្លៀវហ៊ានចំណាយលុយ ដើម្បីរួមភេទដោយមិនប្រើ ស្រោមអនាម័យ និងដោយសារតែឱនភាពសេដ្ឋកិច្ច ស្ត្រីអាចស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមួយ ដែលធ្វើឱ្យពួកគេមានការពិបាក ក្នុងការចរចា ឱ្យមានការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យ។

■ **ការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យកម្រិតទាបជាមួយដៃគូដែលមិនមែនជាភ្លៀវ**

ស្ត្រីស្ទើរតែទាំងអស់ ដែលបានសម្ភាស សុទ្ធតែបានរាយការណ៍ថាបានរួមភេទ ដោយមិនប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យ ជាមួយនឹងដៃគូ មិនមែនជាភ្លៀវ ដូចជា ប្តី និងសង្សាររបស់ពួកគេ ជាដើម។ ពួកគេក៏បានរាយការណ៍ថាបានរួមភេទ ដោយមិនប្រើប្រាស់ស្រោម អនាម័យជាមួយបុរស ដែលពួកគេមិនចាត់ទុកថាជាភ្លៀវ ប៉ុន្តែជាអ្នកដែលផ្តល់អំណោយជាទៀងទាត់ ប្រាក់កាស និងការឧបត្ថម្ភក្នុង ទម្រង់ដទៃទៀតមកឱ្យពួកគេ។

■ **ការបង្ខំឱ្យប្រើគ្រឿងស្រវឹង**

ការប្រើគ្រឿងស្រវឹងច្រើន គឺជាបញ្ហាចម្បងមួយសម្រាប់អ្នកបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ភ្លៀវតែងរំពឹង ថា អ្នកបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយគួរតែអាចអង្គុយ ផឹកគ្រឿងស្រវឹង និងកំដរពួកគេ នៅពេលដែលពួកគេស្នើទៅកាន់ស្ត្រីទាំងនេះ។ អ្នក ចូលរួមនៅក្នុងការពិភាក្សាក្រុមគោលដៅនៅក្នុងហាងខាវអូខេមួយរាយការណ៍ថាពួកគេផឹកស្រាបៀរពី១០ទៅ១២កំប៉ុងក្នុងមួយយប់ៗ ។ ស្ត្រីពីរនាក់ដែលបានសម្ភាសត្រូវបានគេបង្ខំឱ្យផឹករហូតដល់បាត់បង់ស្មារតី។

ការបម្រើសេវាផ្លូវភេទរកចំណូលបន្ថែមពីលើការងារបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយ

■ ស្ត្រីដែលត្រូវបានសម្ភាស បានចាប់ផ្តើមរកចំណូលបន្ថែម តាមរយៈបម្រើសេវាផ្លូវភេទក្រៅផ្លូវការ បន្ទាប់ពីពួកគេបានទទួល រងការរំលោភបំពានពាក់ព័ន្ធនឹងការងារជាច្រើនលើកច្រើនសារ នៅក្នុងជីវិតរបស់ពួកគេ ចាប់ផ្តើមពីការបង្ខំឱ្យធ្វើការងារ នៅពេលដែលពួកគេនៅវ័យកុមារនៅឡើយ, ការរំលោភបំពាន នៅពេលដែលពួកគេធ្វើការងារតាមផ្ទះ, ការធ្វើបាប នៅពេល ធ្វើការងារក្នុងរោងចក្រ, ការបន្ទោសបង្គាប់ដោយអ្នកគ្រប់គ្រង និងអតិថិជន នៅពេលដែលពួកគេធ្វើការងារជាអ្នកបម្រើសេវា កម្សាន្តសប្បាយ។

■ ចំពោះអ្នកបម្រើសេវាទាំងអស់ដែលត្រូវបានសម្ភាស បានឱ្យដឹងថា ការសម្រេចចិត្តរកចំណូលបន្ថែមជាមួយនឹងការបម្រើសេវា ផ្លូវភេទជាមួយភ្លៀវ គឺ ដោយសារតែតម្រូវការហិរញ្ញវត្ថុ ដូចជា តម្រូវការចំណូលបន្ថែម ដើម្បីរ៉ាប់រងការចំណាយលើការស្នាក់នៅ អាហារ និងការ ឆ្លើរប្រាក់ទៅផ្ទះ។ ពួកគេភាគច្រើនធ្វើការសម្រេចចិត្តបែបនេះដោយខ្លួនឯង ហើយមានតែមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះ ដែលត្រូវបានបញ្ចុះបញ្ចូលដោយអ្នកដទៃ។

- ឱនភាពសេដ្ឋកិច្ចបច្ចុប្បន្ន រួមផ្សំជាមួយនឹងការផ្លាស់ប្តូរផ្សេងៗនៅក្នុងច្បាប់ជាតិ^២ បានធ្វើឱ្យស្ត្រីវ័យក្មេងជាច្រើនពាន់នាក់ ចូលមកក្នុងវិស័យកម្សាន្តសប្បាយដែលការបម្រើសេវាផ្លូវភេទក្រៅផ្លូវការ(ដោយលាក់កំបាំង) កំពុងជំនួសការបម្រើសេវាផ្លូវភេទជាផ្លូវការនៅតាមផ្ទះបន^៣ ។
- នៅពេលដែលស្ត្រីចូលបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយ និងសេវាផ្លូវភេទដោយប្រយោល ពួកគេមិនត្រូវបានគ្របដណ្តប់ដោយកម្មវិធីប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យ ១០០% ដែលធ្លាប់ទទួលបានជោគជ័យនោះឡើយ^៤ ។ លើសពីនេះទៅទៀត ដោយសារតែនគរបាលចាត់ទុកការដាក់ស្រោមអនាម័យតាមខ្លួន ថាជាការបង្ហាញពីការបម្រើសេវាផ្លូវភេទដោយខុសច្បាប់ នេះជាកត្តារារាំងមិនឱ្យមានការបន្តផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីមេរោគអេដស៍ ជំងឺអេដស៍ ដល់អ្នកបម្រើសេវាផ្លូវភេទក្រៅផ្លូវការ នៅពេលដែលពួកគេកំពុងត្រូវការព័ត៌មានបំផុត។
- អ្នកបម្រើសេវាមួយចំនួន ជាពិសេស អ្នកម៉ាស្សា និងអ្នករត់តុ ទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលយ៉ាងទាបពីការងាររបស់ពួកគេ ដែលធ្វើឱ្យការបម្រើសេវាផ្លូវភេទក្លាយជាយុទ្ធសាស្ត្រមួយដើម្បីឱ្យពួកគេអាចបំពេញតម្រូវការរបស់ពួកគេបាន។
- ជាធម្មតា ការចរចាអំពីការរួមភេទជាមួយភ្ញៀវ ធ្វើឡើងដោយផ្ទាល់ទៅកន្លែងធ្វើការ រវាងស្ត្រីបម្រើសេវា និងភ្ញៀវ។ នៅពេលមានការព្រមព្រៀងគ្នាលើការរួមភេទរួចហើយ ស្ត្រីផ្សព្វផ្សាយស្រាបៀរ ស្ត្រីរត់តុ និងស្ត្រីអង្គុយកំដរភ្ញៀវ នឹងរៀបចំជួបជាមួយ ភ្ញៀវនៅផ្ទះសំណាក់ដែលនៅជិតនោះ បន្ទាប់ពីនាងចេញពីកន្លែងធ្វើការ ចំពោះស្ត្រីដែលធ្វើការងារនៅតាមហាងម៉ាស្សា និងហាងខាវា អូខេនៅតាមហាងរបស់ពួកគេមានបន្ទប់តូចៗសម្រាប់ជួលប្រចាំម៉ោង។
- ទំនាក់ទំនងរបស់ស្ត្រីជាមួយផ្ទះសំណាក់ហាក់បីដូចជាមានសារៈសំខាន់ចំពោះសុវត្ថិភាពរបស់ពួកគេ។ អ្នកបម្រើសេវាមួយចំនួន ពឹងផ្អែកលើសន្តិសុខនៅតាមផ្ទះសំណាក់ដើម្បីការពារ និងផ្តល់ស្រោមអនាម័យដល់ពួកគេ។

ការប្រៀបធៀបជីវិតក្នុងរោងចក្រជាមួយការងារបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយនិងការងារបម្រើសេវាផ្លូវភេទ៖

- អ្នកបម្រើសេវាស្ទើរតែទាំងអស់ដែលបានសម្ភាសចង់ធ្វើការងារបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយជាជាងធ្វើការងារក្នុងរោងចក្រកាត់ដេរ ពួកគេភាគច្រើនគិតថា ជីវិតនៅក្នុងរោងចក្រពិបាកជាង បានប្រាក់ឈ្នួលតិច ធ្វើការងារច្រើនម៉ោង លក្ខខណ្ឌ ការងារមិនល្អ (និងមិនធ្វើឱ្យពួកគេមានសុខភាពល្អ) ហើយអ្នកគ្រប់គ្រងត្រួតត្រាហួសហេតុពេក។

^២ នេះគឺសំដៅលើការអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សបច្ចុប្បន្ន (អនុម័តនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៨) ដែលចាត់ទុកទង្វើពេស្យាចារក៏ជាបទល្មើស ព្រហ្មទណ្ឌធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងច្រើននៃរបៀបធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ និងរបៀបរកសេវាផ្លូវភេទនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា(ដូចជាចេញពីផ្ទះបនដែលឥលូវនេះត្រូវបានគេចាត់ទុកថាខុសច្បាប់ទៅតាមកន្លែងបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយដូចជាហាងខាវាអូខេ ហាងម៉ាស្សា និងបៀរហ្គាដិនជាដើម)។

^៣ តួលេខបង្ហាញ ដែលទទួលបានពីទិន្នន័យ(រួមគ្នា) របស់NCHAD និង KHANA បង្ហាញពីការកើនឡើងនូវនិយោជិតក្នុងវិស័យកម្សាន្តសប្បាយចំនួន១៤,១២៨ នាក់រវាងឆ្នាំ ២០០៨ និង ២០០៩ (សូមមើលរបាយការណ៍ពេញទំព័រទី១៤អំពីការបែងចែកទៅតាមប្រភេទគ្រឹះស្ថាន)។

^៤ គោលនយោបាយប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យ១០០% ត្រូវបានរៀបចំឡើងជាពិសេសសម្រាប់ផ្ទះបនហើយត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាក្របខ័ណ្ឌច្បាប់មួយ ដែលផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យភ្នាក់ងារសុខភាពចុះផ្តល់សេវាដល់អ្នកបម្រើសេវាផ្លូវភេទ គោលនយោបាយនេះមិនគ្របដណ្តប់លើគ្រឹះស្ថានមិនមែនផ្ទះបន(ដូចជាហាងម៉ាស្សា បៀរហ្គាដិន និងហាងខាវាអូខេ)ដែលជាកន្លែងបម្រើសេវាផ្លូវភេទនោះឡើយ។

- តាមរយៈការផ្តល់សេវាបម្រើផ្លូវភេទ បន្ថែមពីលើការងារបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយ អ្នកបម្រើសេវាបាននិយាយថា ពួកគេអាចផ្គត់ផ្គង់ខ្លួនឯង និងឧបត្ថម្ភដល់គ្រួសាររបស់ខ្លួនបានប្រសើរជាងមុន។ ពួកគេក៏ឯកភាពផងដែរថា ការងារទាំងនេះមានចំនួនយ៉ាងធ្វើការតិច ហើយផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវសេរីភាពច្រើនជាងការងារក្នុងរោងចក្រ។
- មានការយល់ឃើញផ្សេងៗគ្នាអំពីថាតើស្ត្រីបម្រើសេវាទាំងនេះគ្រោងបន្តធ្វើការងារបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយ និងការងារបម្រើសេវាផ្លូវភេទ នាពេលអនាគត ដែរឬទេ។ ប៉ុន្តែ បើទោះបីជាការងារនេះមានការលំបាកក៏ដោយ ក៏ពួកគេភាគច្រើនគិតថាការងារទាំងនេះ ល្អជាងការងារក្នុងឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ ហើយ ពួកគេជាច្រើននាក់ថែមទាំងនិយាយផងដែរថា ពួកគេនឹងបដិសេធការងារក្នុងរោងចក្រចោលប្រសិនបើមានគេផ្តល់ការងារនេះឱ្យពួកគេធ្វើម្តងទៀត។

ករណីសិក្សា

ខាងក្រោមនេះ ជាឧទាហរណ៍ករណីសិក្សាចំនួន ៣ អំពីស្ត្រី ដែលត្រូវបានគេបញ្ឈប់ការងារពីរិស័យកាត់ដេរ ហើយដែលឥលូវនេះកំពុងធ្វើការងារជាអ្នកបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយ និងជាអ្នកបម្រើសេវាផ្លូវភេទដោយប្រយោល នៅក្នុងក្រុងភ្នំពេញ ទម្រង់ពេញលេញនៃរឿងរ៉ាវទាំងនេះ និងរឿងរ៉ាវរបស់អ្នកបម្រើសេវាផ្សេងទៀត មាននៅក្នុងរបាយការណ៍ចុងក្រោយ (អាចរកបានពីគេហទំព័ររបស់រោងចក្រកាន់តែប្រសើរនៅកម្ពុជា)

ឆារី អាយុ២៦ឆ្នាំ មកពីខេត្តបាត់ដំបង

បន្ទាប់ពីធ្វើការងារឡើងចុះ នៅក្នុងរិស័យកាត់ដេរជិត ១០ ឆ្នាំរួចមក ឆារីបានបាត់បង់ការងារក្នុងរោងចក្ររបស់នាង នៅ ក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ ឥលូវនេះនាងកំពុងធ្វើការងារជាអ្នកផ្សព្វផ្សាយស្រាបៀរនៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ។

ដោយមានឱកាសតិចតួច និងការលំបាកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុកាន់តែមានច្រើនឡើងៗ (នាងមិនបានទទួលប្រាក់បំណាច់អ្វីទាំងអស់ពីរោងចក្ររបស់នាង នៅពេលរោងចក្រនេះបិទទ្វារ) ដំបូង ឆារីរកបានការងារធ្វើនៅក្នុងហាងខាវ៉ាអូខេមួយ ហើយមិនយូរ ប៉ុន្មាននាងបានចាប់បម្រើសេវាផ្លូវភេទជាមួយភ្ញៀវ ដើម្បីរកចំណូលបន្ថែមពីលើការងារខាវ៉ាអូខេនេះ។ ការងារបន្ថែមនេះធ្វើឱ្យនាងអាចបង្កើនចំណូលលើសពីប្រាក់ខែគោល ៦០ ដុល្លារក្នុងមួយខែរបស់នាង ហើយអាចរ៉ាប់រងចំណាយសម្រាប់ការព្យាបាលជំងឺរបស់ម្តាយនាង។

ប៉ុន្តែ បីខែក្រោយមក ឆារីបានលាឈប់ពីការងារនេះ ហើយចាប់ផ្តើមធ្វើការងារជាអ្នកផ្សព្វផ្សាយស្រាបៀរ ពេលនេះ នាងធ្វើការងារតិចយ៉ាងជាងមុន ហើយបានប្រាក់ខែច្រើនជាងមុន (ប្រហែលជា ៧០ ដុល្លារក្នុងមួយខែ) ប៉ុន្តែនាងនៅតែបម្រើសេវាផ្លូវភេទដើម្បីរកចំណូលបន្ថែម។ ឥលូវនេះនាងមានភ្ញៀវ៤ឬ៥នាក់ក្នុងមួយខែដែលម្នាក់ៗត្រូវបង់៥០ដុល្លារ ពេលរួមភេទម្តង។

ដោយសារការមិនចូលចិត្តការងារកាត់ដេរ និងការងារខាវ៉ាអូខេ ឆារីនិយាយថា នាងពេញចិត្តនឹងការងារបច្ចុប្បន្នរបស់នាង ដោយសារតែវាធ្វើឱ្យនាងមានសេរីភាពច្រើនជាងមុន និងធ្វើការងារដោយគ្មានការបង្ខិតបង្ខំ ឬការត្រួតត្រាអ្វីឡើយ។ នាងអនុវត្តការរួមភេទដោយសុវត្ថិភាពជាមួយភ្ញៀវរបស់នាង ហើយជឿថានាងដឹងយ៉ាងច្បាស់អំពីមេរោគអេសស៍និងជំងឺកាមរោគ។

ទេវី អាយុ៣១ឆ្នាំ មកពីទីក្រុងភ្នំពេញ

ទេវីក៏ធ្វើការងារជាអ្នកផ្សព្វផ្សាយស្រាវជ្រាវផងដែរ បន្ទាប់ពីរោងចក្រ ដែលនាងបានធ្វើការងាររយៈពេល ៤ ឆ្នាំ បានបិទ ទ្វារភ្លាមៗ គ្មានការរំពឹងទុកជាមុន។ បន្ទាប់ពីមានកូនក្មេងប្រើប្រាស់ថ្លៃថ្នូរមក ទេវី និងកម្មករកម្មការនិរន្តរ៍ទៀតបានទទួលប្រាក់បំណាច់ ៣០០ ដុល្លារពីម្ចាស់រោងចក្រ ហើយប្រាក់នេះបានជួយនាងរហូតដល់នាងរកបានការងារថ្មីធ្វើនៅក្នុង ភោជនីយដ្ឋានមួយ ប៉ុន្តែ ដោយសារតែនាងលក់ស្រាវៀរមិនដាច់សោះនៅក្នុងខែទីមួយ ទេវីទទួលចំណូលបានតែពីប្រាក់ ពីប និងការបម្រើសេវាផ្លូវភេទជា មួយភ្លៀវតែប៉ុណ្ណោះ។

ឥលូវនេះ ទេវីរួមភេទជាមួយភ្លៀវ ប្រហែលជា ២ ដងក្នុងមួយខែ (តែងប្រើស្រោមអនាម័យ) ហើយទទួលបានប្រាក់ចន្លោះពី ១០ ដុល្លារទៅ១៥ដុល្លារក្នុងមួយដង។ ទេវីចាត់ទុកខ្លួនឯងថាមានសំណាងដោយសារតែឥលូវនេះនាងអាចឆ្លើរប្រាក់បាន៣០ដុល្លារ ក្នុងមួយខែដើម្បីជួយឧបត្ថម្ភដល់ឪពុកម្តាយនិងប្អូនស្រីរបស់នាង។

ចាប់តាំងពីនាងចាកចេញពីរោងចក្រ នាងក៏ជឿជែងដែរថា ជីវភាពរបស់នាងបានប្រសើរជាងមុន ហើយក៏ពេញចិត្តជាមួយនឹង សេរីភាពដែលការងារបច្ចុប្បន្ននេះផ្តល់ឱ្យនាង។

សុថា អាយុ២៣ឆ្នាំ មកពីខេត្តព្រៃវែង

សុថាធ្វើការងារជាកម្មការនិកាត់ដេរ ក្នុងរោងចក្រកាត់ដេរមួយ ដោយទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ៥៥ ដុល្លារ ក្នុងមួយខែ គិតរហូត មកដល់ពេលរោងចក្របិទទ្វារ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៩។ បន្ទាប់ពីនាងត្រូវបានគេបញ្ឈប់ពីការងារ នាងបានមករស់នៅជាមួយ គ្រួសាររបស់នាងក្នុងខេត្តកំពង់សោម ហើយរកការងារបានធ្វើជាអ្នករត់តុ។ ដំបូងឡើយ នាងមិនបានបម្រើសេវាផ្លូវភេទនោះ ឡើយ ហើយទទួលបានការការពារពីម្ចាស់ភោជនីយដ្ឋាន ដែលមិនអនុញ្ញាតឱ្យនាងអង្គុយកំដរភ្លៀវឡើយ។ ប៉ុន្តែ ដោយសារ តែប្រាក់ខែនាងតិច បានត្រឹមតែ ២៥ ដុល្លារក្នុងមួយខែ ទីបំផុតនាងបានសម្រេចចិត្តបម្រើសេវាផ្លូវភេទនៅឱ្យភ្លៀវម្នាក់ ត្រឹម តែម្តងបាន១០០ដុល្លារ។

បច្ចុប្បន្ននេះ នាងធ្វើការងារនៅទីក្រុងភ្នំពេញជាអ្នកអង្គុយកំដរភ្លៀវ ដោយនាងទទួលបាន ៤០ ដុល្លារក្នុងមួយខែ (រួមទាំង ប្រាក់ពីប) បូករួមជាមួយនឹងការងារបម្រើសេវាផ្លូវភេទជាប្រចាំ ឥលូវនេះ សុថារកបានប្រហែលជា ២០០ ដុល្លារក្នុងមួយ ខែ។ ខណៈពេលដែលនាងទទួលស្គាល់ថា ការងារកាត់ដេរមានការលំបាកជាងការងារបច្ចុប្បន្នរបស់នាងជាអ្នកអង្គុយកំដរភ្លៀវ ហើយនាងអាណិតសង្សាររបស់នាងដែលមិនដឹងថានាងជាអ្នកបម្រើសេវាផ្លូវភេទ។

បើទោះបីជាសុថាប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យជាមួយភ្លៀវក៏ដោយ ក៏នាងប្រើស្រោមអនាម័យតែម្តងម្កាលប៉ុណ្ណោះជាមួយ សង្សាររបស់នាង ហើយនឹងមិនដែលពិនិត្យរកមើលជំងឺកាមរោគឡើយ។ នៅពេលមួយ ពេលដែលនាងធ្វើការងារជាអ្នករត់តុ សុថាត្រូវបានភ្លៀវម្នាក់ ដែលចង់រួមភេទជាមួយនឹង ភ្នំនាងជាមួយនឹងកាំភ្លើង។ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏នេះមិន អាចរារាំងនាងមិនឱ្យធ្វើការងារបម្រើសេវាផ្លូវភេទនោះដែរ។

អនុសាសន៍

លទ្ធផលទទួលបានពីការសិក្សានេះនិងការសិក្សាដទៃទៀតបង្កើតបានជាមូលដ្ឋានសម្រាប់អនុសាសន៍ខាងក្រោម៖

- (១) ចាប់ផ្តើមយុទ្ធនាការមួយប្រឆាំងនឹងអំពើហិង្សា និងការរំលោភបំពានផ្សេងទៀត នៅក្នុងវិស័យកម្សាន្តសប្បាយ និងឱ្យម្ចាស់ និងអ្នកគ្រប់គ្រងកន្លែងកម្សាន្តសប្បាយទទួលខុសត្រូវចំពោះការរំលោភបំពានទាំងនេះ។ នេះគឺដោយសារតែមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងច្បាស់លាស់ និងសំខាន់ រវាងការបៀតបៀន និងលក្ខខណ្ឌការងារប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ ជាមួយនឹងកំណើនភាពងាយរងគ្រោះដោយសារមេរោគអេដស៍នៅតាមគ្រឹះស្ថានកម្សាន្តសប្បាយនានា។
- (២) បង្កើតសម្ភារៈអប់រំផ្សព្វផ្សាយដែលឆ្លើយតបចំពោះភាពងាយរងគ្រោះដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងរបាយការណ៍នេះហើយធ្វើការផ្សព្វផ្សាយសម្ភារៈទាំងនេះទៅតាមកន្លែងធ្វើការងារនានា អ្នកគ្រប់គ្រងដែលជាគោលដៅ អ្នកបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយ និងអតិថិជនរបស់ពួកគេ។ សម្ភារៈអប់រំផ្សព្វផ្សាយបែបនេះគួរគ្របដណ្តប់លើបញ្ហា ដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយសិទ្ធិជា មូលដ្ឋានរបស់អ្នកបម្រើសេវាដូចជាប្រាក់ឈ្នួលសមរម្យ, (ការដោះស្រាយ) បញ្ហាអសមភាពយេនឌ័រនិងការចូលរួមជាសមាជិកសហជីព។
- (៣) ដាក់បញ្ចូលគ្រឹះស្ថានកម្សាន្តសប្បាយចូលទៅក្នុងការអនុវត្តតាមប្រកាសលេខ ០៨៦ (អនុវត្តច្បាប់) ស្តីពីការបង្កើតគណៈ-កម្មាធិការអេដស៍ នៅតាមសហគ្រាស និងគ្រឹះស្ថាននានា និងការបង្ការមេរោគអេដស៍ ជំងឺអេដស៍ នៅកន្លែងធ្វើការ។ នេះគឺជាវេទិកាស្ថាប័នអចិន្ត្រៃយ៍មួយ ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះដោយសារមេរោគអេដស៍ របស់អ្នកបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយ។
- (៤) បង្កើតដំណើរការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ សម្រាប់គ្រឹះស្ថានកម្សាន្តសប្បាយ ដោយដាក់បញ្ចូលនូវលក្ខខណ្ឌជាមូលដ្ឋាន ដើម្បីឱ្យនិយោជកធ្វើការអនុវត្តនិងអនុលោមតាម។
- (៥) បង្កើតយន្តការពិនិត្យតាមដានត្រីភាគី ដើម្បីធ្វើការត្រួតពិនិត្យលក្ខខណ្ឌនៅតាមគ្រឹះស្ថានកម្សាន្តសប្បាយឱ្យបានទៀងទាត់ដោយធ្វើការងារក្នុងភាពជាដៃគូជាមួយក្រសួងទេសចរណ៍ នាយកដ្ឋានពេទ្យការងារ ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ សមាគមនិយោជកនិងសហជីព។
- (៦) ពង្រឹងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងតស៊ូមតិ ដើម្បីអនុវត្តក្រឹត្យលេខ ០៦៦ ស្តីពីការអនុវត្តកម្មវិធីប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យ ១០០% នៅតាមគ្រឹះស្ថានកម្សាន្តសប្បាយ។ ទាក់ទិននឹងគោលបំណងនេះ ក្រឹត្យនេះត្រូវពិចារណាលើបរិបទពិសេសនៃការងារបម្រើសេវាផ្លូវភេទ នៅតាមកន្លែងកម្សាន្តសប្បាយ ដូចជា ការដែលអ្នកបម្រើសេវាផ្លូវភេទមិនប្រើស្រោមអនាម័យជាមួយភ្ញៀវជាប្រចាំ និងដៃគូមិនមែនជាភ្ញៀវជាដើម។
- (៧) សម្របសម្រួលឱ្យដៃគូត្រីភាគីមានតួនាទីឆ្លើយតបចំពោះភាពងាយរងគ្រោះសំខាន់ៗនៅក្នុងវិស័យកម្សាន្តសប្បាយ។ សហជីពគួរពិចារណាធ្វើការងារជាដៃគូជាមួយនិងសមាគមអ្នកបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយដែលជាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដើម្បីចាប់ផ្តើមធ្វើការងារផ្តោតលើបញ្ហាសុខភាព និងសុវត្ថិភាពនៅកន្លែងធ្វើការជាមូលដ្ឋាន និងការទទួលបានសន្តិសុខសង្គម ការពង្រឹងភាពជាដៃគូរវាងសមាគម និងសហជីព គឺជាជំហានដ៏សំខាន់មួយ ដើម្បីកែលំអរលក្ខខណ្ឌសុខភាព និង សុវត្ថិភាពរបស់អ្នកបម្រើសេវាកម្សាន្តសប្បាយ។

ចំពោះទម្រង់ពេញនៃរបាយការណ៍នេះសូមចូលមើលគេហទំព័ររបស់រោងចក្រកាន់តែប្រសើរនៅកម្ពុជា-